

คำวินิจฉัยของ นายมานิต วิทยาเต็ม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๗/๒๕๕๖

วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลจังหวัดฉะเชิงเทราส่งคำร้องของจำเลย (นายวันเพ็ญ กรเกษม) ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๒๕๕๓/๒๕๕๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ (กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม หรือไม่)

ข้อเท็จจริง

ศาลจังหวัดฉะเชิงเทราส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายวันเพ็ญ กรเกษม) ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๒๕๕๓/๒๕๕๓ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม ข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ ดังนี้

พนักงานอัยการจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นโจทก์ฟ้อง นายวันเพ็ญ กรเกษม เป็นจำเลยฐานความผิดมียาเสพติดให้โทษชนิดเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย มีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับใบอนุญาต พาอาวุธปืนติดตัวไปในหมู่บ้านและทางสาธารณะโดยไม่มีเหตุอันสมควร และไม่ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว

ต่อมาทนายจำเลยยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๓ ขอหมายเรียกพยานเอกสาร (คำให้การทั้งหมดของนายวันเพ็ญ กรเกษม และเอกสารประกอบคำให้การ) ซึ่งอยู่ในความครอบครองของโจทก์เพื่อประกอบการพิจารณาคดีและต่อสู้อัยการของจำเลย ศาลมีหมายเรียกพยานเอกสารดังกล่าวในวันเดียวกัน ปรากฏว่าโจทก์ไม่ได้ส่งเอกสารตามหมายเรียก ทนายจำเลยจึงยื่นคำร้องต่อศาลอีกครั้งหนึ่ง เพื่อขอให้ศาลออกหมายเรียกพยานเอกสารตามบัญชีระบุพยานของจำเลยซึ่งอยู่ในความครอบครองของบุคคลภายนอกเพื่อจำเลยจะได้นำมาประกอบการต่อสู้อัยการ และศาลก็ได้มีหมายเรียกพยานเอกสารถึงโจทก์ให้จัดส่งเอกสารดังกล่าวยังศาลเพื่อประกอบการพิจารณา

ในวันออกนั่งพิจารณาคดี เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ โจทก์แถลงว่า ตามที่ทนายจำเลยขอให้ศาลมีหมายเรียกพยานเอกสารนั้น โจทก์มีความจำเป็นต้องใช้เอกสารในสำนวนคดี เพื่อซักถามพยานโจทก์โดยอาศัยเหตุตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ แม้รัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม จะบัญญัติให้ผู้เสียหายหรือจำเลยในคดีอาญามีสิทธิตรวจหรือคัดสำเนาทำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตนเมื่อพนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้วก็ตาม แต่รัฐธรรมนูญมาตราดังกล่าวก็ได้บัญญัติไว้ว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายบัญญัติ โจทก์จึงไม่สามารถดำเนินการตามหมายเรียกของศาลได้

ต่อมาในวันออกนั่งพิจารณาคดี เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๔ ทนายจำเลยยื่นคำร้องขอให้ศาลรื้อการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว เนื่องจากจำเลยเห็นว่า การขอคัดหรือตรวจคำให้การและเอกสารประกอบคำให้การของจำเลยจากโจทก์ เป็นสิทธิของจำเลยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม เมื่อโจทก์ไม่ปฏิบัติตาม โดยอ้างว่ามีอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ จำเลยจึงโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม และขอให้ศาลส่งความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

กฎหมายที่อ้างและต้องพิจารณา คือ

๑. กรณีต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญจะพึงรับไว้พิจารณาและวินิจฉัยหรือไม่

๒. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม หรือไม่

ข้อพิจารณาและการวินิจฉัย

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีได้ ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรื้อการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ในคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว”

ตามมาตรา ๒๖๔ ดังกล่าวมีประเด็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ซึ่งเป็นกฎหมายสบัญญัตินั้นเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ใช้บังคับแก่คดีดังกล่าวหรือไม่ คดีนี้พนักงานอัยการเป็นโจทก์ยื่นฟ้องจำเลยในความผิดฐานมียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย มีอาวุธปืนเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับใบอนุญาต พาวุธปืนติดตัวไปในหมู่บ้านและทางสาธารณะ

โดยไม่มีเหตุอันสมควรและไม่ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ ฯ พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน ฯ และประมวลกฎหมายอาญา ฯ พระราชบัญญัติดังกล่าวและประมวลกฎหมายอาญาจึงเป็นกฎหมายที่จะใช้บังคับแก่คดีนี้โดยตรง ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งว่าด้วยกระบวนการพิจารณาในศาลนั้น มีประเด็นว่าเป็นบทบัญญัติที่จะใช้บังคับแก่คดีนี้ด้วยหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า กระบวนการพิจารณาความอาญานั้นบัญญัติครอบคลุมอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และศาล ตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของผู้เสียหาย ผู้ต้องหาและจำเลยเกี่ยวกับการกล่าวโทษ ร้องทุกข์ ตรวจค้น ยึด และจับกุม การสอบสวน การฟ้องคดี การต่อสู้คดี การอ้างและสืบพยานหลักฐานตลอดจนการรับฟังหลักฐาน การทำคำพิพากษา การอุทธรณ์และฎีกา ทุกขั้นตอนเบ็ดเสร็จ มาตรการต่างๆ ที่บัญญัติขึ้นเป็นคุณและโทษแก่ผู้เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี และมีผลต่อผลที่สุดแห่งคดีด้วย ดังนั้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ นั้น ถือได้ว่าเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จะใช้บังคับแก่คดี

ประเด็นต่อมาคือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ดังกล่าวนี้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๑ วรรคสาม หรือไม่ โดยมาตรา ๑๗๕ และมาตรา ๒๔๑ วรรคสาม บัญญัติว่า

มาตรา ๑๗๕ “เมื่อโจทก์สืบพยานเสร็จแล้ว ถ้าเห็นสมควร ศาลมีอำนาจเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการมาเพื่อประกอบการวินิจฉัยได้” และมาตรา ๒๔๑ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญบัญญัติว่า “ผู้เสียหายหรือจำเลยในคดีอาญาย่อมมีสิทธิตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตน เมื่อพนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

พิจารณาแล้วเห็นว่ารัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๑ วรรคสาม ให้สิทธิแก่ผู้เสียหายและจำเลยตั้งแต่เมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีต่อศาล โดยจำกัดให้ตรวจหรือคัดสำเนาเฉพาะคำให้การของตนและเอกสารประกอบคำให้การของตนซึ่งพนักงานอัยการจะต้องเคารพต่อสิทธิตามรัฐธรรมนูญของผู้เสียหายหรือจำเลย

แต่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ นั้น เป็นดุลพินิจของศาลที่จะเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการมาเพื่อประกอบการวินิจฉัย เมื่อโจทก์คือพนักงานอัยการสืบพยานเสร็จแล้ว อำนาจตามมาตรา ๑๗๕ นี้จึงเป็นอำนาจยิ่งกว่าสิทธิของผู้เสียหายหรือจำเลยเสียอีก เพราะสามารถเรียกสำนวนการสอบสวนทั้งสำนวนซึ่งมีเอกสารมากกว่าคำให้การของผู้เสียหายหรือจำเลยแล้วแต่กรณีเท่านั้น ทำให้ศาลสามารถตรวจสอบหาข้อเท็จจริงและพิจารณาวินิจฉัยคดีได้โดยยุติธรรม

แต่ชั้นตอนที่ศาลจะใช้อำนาจเรียกสำนวนการสอบสวนมาประกอบการพิจารณาวินิจฉัยคดีนี้ต้องไม่ก่อนที่ โจทก์คือพนักงานอัยการจะสืบพยานเสร็จ ทั้งนี้เพราะระหว่างนั้น โจทก์คือพนักงานอัยการจำเป็นต้องใช้ เอกสารสำนวนในการสืบพยานของตน

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม บัญญัติไว้ให้ความเป็นธรรมแก่ผู้เสียหาย หรือจำเลยในการตรวจสอบคำให้การและเอกสารประกอบคำให้การของตนเพื่อประโยชน์ในการติดตาม และต่อสู้อคดี ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ เป็นอำนาจศาลที่จะเรียก สำนวนการสอบสวนทั้งหมดเพื่อประกอบการวินิจฉัยเพื่อความยุติธรรม สิทธิของจำเลยและดุลพินิจ ของศาลอยู่ในทิศทางเดียวกัน

ดังนั้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ มิได้ขัดหรือแย้ง กับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม

นายมานิต วิทยาเต็ม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ